

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Anestru-Ungaria:
anul 20 cor.
semestru 10 cor.
trimestru 5 cor.
luna 2 cor.
de Duminică pe an 4 cor.
România și străinătate pe an
40 franci.

scrierile nu se lasă pe loc.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un gr. garsonaj: prima dată la
luna, a doua dată la luna, a treia
oară la luna de fiecare publicare.

Adăpt abonațiunile, cât și inserțiile,
sunt stat a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Scrisori neîncasate nu se primesc

Supărarea persistă.

(L.) Am arătat, într'un număr recent, supărarea mare ce a cuprins cercurile școlare aflând că profesorul universitar Drăghicescu (București) a ridicat valul de pe constituțională a țării noastre, osândindu-l, în *«Contemporary Review»*, isprăvurile ce șovinismul săvârșesc sub liberalismului.

Acum a dat o supărare și mai mare el. Își vede demascată politica d'un stat austriac, într'un cerc al căror membri nu pot fi indiferente chiar nici șovinismul cel mai năbadaș.

Prințul Alfred Lichtenstein a ținut adică zilele trecute o vorbire în adunarea societății creștine din Viena. Intre altele, el

Partidul kossuthist și aderenții lui iubiți în orbirea lor socotesc, că pot să exerce răbdarea și sentimentele conciliante și pace de pace ale mult încercatului nostru, spre a stoarce concesiuni pe contul și a forței militare.

El nu baga de seamă că ori-ce concesiune ară sau economică a Monarchului pe condițiile unitare sau a jumătății de dinde de Laito, ar aduce pe împăratul nostru în impas inextricabil față cu corpurile reprezentative cislaitane, fiindcă acestea ar trebui refuze odată pentru totdeauna mijloacele de formare a independenței maghiare. Nu de seamă, că chiar de li-s'ar acorda aceste concesiuni, ele n'ar putea să aibă durată, de ce Austria, care este o necesitate europeană, poate să se lăpsească nici provisor de condițiile preliminare ale existenței sale. (Aplauze). Nu numai partidele coalitate, cari

stau sub conducerea lui Kossuth, ci întreaga opinie publică a poporului maghiar a luat-o orbiș, sub efectul tiranic al șovinismului — spre o catastrofă.

Dualismul e în agonie. Ceea-ce se va pune în locul dualismului, data fiind dispoziția actuală a poporului conducător din Ungaria, nu va putea fi alcătuit prin tocmeală, ci va trebui să i-se octroieze. Aceasta este o necesitate politică amară, însă inevitabilă.

Monarchia va trăi și trebuie să trăiască; ea va găsi o formă practică pentru reconstituirea sa, și o va executa chiar de ar protesta o minoritate relativ neînsemnată.

Vechile așezăminte, cari țineau cont de libertățile dreptului de stat, însă cari puneau în mâinile Monarchului dispoziția exclusivă asupra armatei și flotei, a diplomației și politicii externe, precum și asupra treburilor financiare a întregii monarchii, modificate în sens modern, vor reînvia. (Aplauze furtunoase.)

Patria noastră care tocmai acum probabil va avea de rezolvit probleme mari în Orient, nu e permis să atârne de capriciul unei clice neastâmpărate. Dela înfrângerea grea, de nimeni prevăzută, a Rusiei în Asia răsăriteană, cea mare putere este pentru timp mai îndelungat îndepărtată din sfera politicii europene, fiindu-i toate forțele angajate cu Japonia. Austria va trebui, vrând nevrând, să primească în țările balcanice rolul Rusiei ca liberatoare a creștinilor și ca reguloare a aspirațiilor încurcate politice și naționale. Nu poate prin urmare și nu e permis să se lase paralizată tocmai într'un timp așa de critic prin formulele constituției ungurești dela 1848 și înnoirea acesteia, pactul dela 1867. Doar înșiși Maghiarii s'au abătut dela el, cu toate că era iscodit în profiul lor exclusiv. — Se va pune deci altceva mai bun în locul lui, ori le va plăcea, ori nu. (Furtună de aplauze).

«Hazánk» (dela 18 c.) înregistrând aceste cuvinte ale prințului austriac se mângâie însă cu — contradicția ce zice că există

intre afirmațiile profesorului Drăghicescu și între cele ale prințului Lichtenstein. Zice că pe când profesorul român afirma tendenta de independență a Maghiarilor, independență de stat ale cărei spese li-ar suporta — naționalitățile, — p'atunci prințul Lichtenstein îi acuză că vor uniunea personală ale cărei spese ar fi să le suporte — Austria.

Și veselă că a descoperit această contradicție, se crede dispensată de a mai polemisa cu prințul austriac, după cum se mângâie și cu aceea, că vădita contradicție dovedește că nici unul dintre «detractorii» politicii maghiare n'au dreptate.

În ochii celor dela *«Hazánk»*, profesorul Drăghicescu și prințul Lichtenstein sunt adică niște simpli detractori și calomniatori ordinari. Pentru-că bărbați de stat mai cumpătați, mai drepiți și mai umani nu se găsesc decât cei asupra cărora strigă Românul Drăghicescu și austriacul Lichtenstein!

Și constatând aceasta, urmează cu — laudele.

Scrie că dacă s'ar realiza fie ceea-ce pune în perspectivă profesorul bucureștean — confederația balcanică slavo-română — fie ceea cu ce amenință Lichtenstein — domnia reacționară — pentru popoarele din Balcani ar fi o nefericire. Ar ajunge toate în jug. Pe când:

«Câtă vreme seminția maghiară dispune aici de heghemonia istorică, până atunci Europa orientală va fi păzită atât de stricacianile revoluției cât și de efectul destructiv al reacțiunii».

«Hazánk» scrie cași când lumea ar fi uitat isprava dela 14 Aprilie 1849 alui

Cănele Neamțu.

— Iată ce-ți fac feciorii, zicea lelea Stana, pe tătorul de lemne la umbra unui mare din fața casei — bărbatulul său, cu înecați în lacrimi, pe când nodurile, ca de aer dintr'o sticlă cu apă, i-se ridicau în gât, înecându-o; ear el cetea silabisând tare și apăsător o scrisoare primită dela ei, pe care le-o adusesse vătășelul prieten.

— După-ce că nu-ți scrie decât la câte cincinți luni, apoi nici când trimete câte poți să înțelegi nimic din ea. Doamne! ce! la ce ai mai lăsat copilul? De ce m'at lăsat pe mine? Ia-mi zilele, ca să nu mai să nu mai auz! Cu lacrimi i-am crescut erau mici și lacrimi vărs acum pe urma ei nu vor să mai știe, și mie, mi-a secat gândindu-mă la ei zi și noapte. Ce-i face scârbească atât de noi? Oare gospodăria să țărănească le pare atât de urâtă să ru întoarcă la ea, când știe bine că după ei au învățat atâtea carte? Măine, poimăine închidem ochii, totul se va pusti și nici din amândoi nu se mai întoarce să îngrijească de ele.

Mi-se frige inima când văz băeții de seama surați și cu copii, vecinile cu nuroile ei în sus și în jos, pe din naintea casei ear eu, oh! eu — și de-odată o jale o coră lacrimi abundante îi isvorăra din ochi și pe față și împreunându-se sub bărbie. Aruncă furca din brâu, lăsând caerul să sarce în așchiile din jurul tătorului, ear să se rostogolească depărte, deșirându-și

fiul de tort pe care ea îl udase cu lacrimile dorului de copii și oftările ei de mamă.

Duse mâna stângă la inimă, ear din cea dreaptă făcându-și obiceiulul capătău, îl așternu peste genunchi, își ascunse în măneca iei, față pe care timpul și suferința imprimaseră adânc trecerea, cu încrețituri de durere și bătrânețe și începă a se jeli de țî-s'ar fi rupt inima să o fi auzit cum chema pe mama ei, care murise de atâtea ani, să vină să o ia — și cum spunea tuturor morților cunoscuți suferințele ei de mamă.

Era la amiază. Un soare arzător de Iulie coperi atmosfera cu acea dogoare ce licărește în spațiu, obosind privirile celor mai ageri ochi, cari cu toată voința se lăsa a fi acoperiți de pleoape, involuntari.

Pe cer nu se vedea nici o sprânceană de nor. Păsările se scaldau în pravul din mijlocul drumului și cu ciocurile căscate cereau ploae. Nici acel nuc, la umbra căruia ședea lelea Stana și nenea Ion, nu mai putea rezista dogoarei ce îneca respirația, pe când el, nefericitul tată, cu sudorile muncii pe față, apăsa to-nul pe fiecare silabă, voind să pătrundă cu spiritul conținutul misterios al acelei scrisori, pe care nu-l putea pricepe cu înlesnire; căci filosofia vieții și stilul în care era scrisă de fiul lor, nu se mărgineau numai la eul lui și al părinților, ci prin fraze lungi și întortoachiace, căuta să arate nevinovăția firei lui în strein, dorul nețărnut și iubirea sfântă ce o are pentru ei ca părinți, starea lui de pesimism și lupta în contra valurilor număroase ale vieții.

Domnea o tăcere mormântală, în mijlocul căreia nu se auzea decât duioasa jale a leli Stani, al cărei echou jalnic își ascundea trilarile sale în desișul tainic al codrului din apropiere, sbârâitul roiturilor de musculițe, cari se legănau agitate în aer și, ici și colo, prin sat, sunete de clopote mișcate a lene de rumegatul vitelor; toate astea mai dădeau un semn de viață satului, care părea adormit în amiaza mare.

Isprăvise cititul și privea melancolic la rândurile pe cari din ce în fugeau ochii, nedumerit că nu putuse să le înțeleagă. Obosit de gândurile ce i frământau mintea, cu puterea imaginației perdută, în mijlocul unor dureri ne sfârșite alături de femeia sa care abia mai încetase puțin, înecându-și jalea în suspine dureroase, acele suspine, în cari se contopesc dese ori trecutul și dulcele lui amintiri, cu prezentul plin de suferințe, el lăsa să-l cadă scrisoarea din mână, și rezemă coatele pe genunchi proptindu-și barba în podul palmelor și dădu curs liber lacrimilor, cari curgeau abundanți.

Neamțu, bătrânul căine ciobănesc, care nu-l părăsea nici odată, se destepcase, când din întâmplare, furca ce o aruncase îl făcu să tresară și rămase pacient, când văzu că avea atingeri iera involuntară.

Se scoală, observă cu atențiune tristețea stăpânilor, apoi după un moment de nemișcare, face un ocol și se tolănește din nou în fața lor cu botul pe labe, privindu-i galeș, când pe unul când pe altul, cu mila unui animal credincios.

Străbătut, parcă, de curentul unei idei de consolare, se ridică repede în sus, privește în dreapta și în stânga și apoi la ei, pune coada

Kossuth, ori cași când naționalitățile ar prefera liberalismul șovinistilor de azi reacționarismului austriac de mai înainte!

Așa scriu numai oamenii cari în supărarea lor că au fost demascați, replică uitând de ori-ce adevăr istoric și lege logică.

Planuri sdrobite...

— Crița. —

Busola politicei din Ungaria nu e în stare încă a arăta calea unei soluții. Se vede, că e vorba de o grea descoperire și trebuie o busolă nouă. E secetă chiar de combinații.

Burián nu va fi ministru președinte.

S'a adevărit în timpul din urmă, că candidatura lui Burián nu-i nimic, decât o scornitură; cel puțin opoziția unită nu a fost înștiințată despre un astfel de șef.

Ce gândește Kossuth?

Kossuth gândește și după ce-a gândit din ajuns a văzut, că planurile lui diferă în unele amănunte de ale lui Apponyi. Drept aceea a și trimis pe Barta Ödön la Apponyi în Brixen, ca să se înțeleagă.

Foile desmint acum și zic, că Kossuth n'a gândit nimic; nici nu va gândi până-ce nu va primi dela locurile competente impuls, cum să gândească.

Activitatea parlamentului.

Kossuth a dat direcția prin un șir de articoli: el vrea, ca *parlamentul să muncească*. Se vor alege comisiile speciale, se va discuta în formă concretă tariful vamal autonom și reforma legii electorale, fără considerare, că criza își are, ori nu soluție.

Deci dacă până în Mai nu va fi rezolvată criza, atunci vom fi martorii unei vii campanii electorale, care va fi introdusă eventual de o lungă, oboșitoare discuție a adresei.

DIN ROMANIA.

Camera.

Sedința dela 4/17 Aprilie 1905.

Sedința se deschide la orele 2.15 sub președinția d-lui Gr. Triandafil.

Prezenți 107 deputați.

pe spinare și pornește fuga către dealul din apropiere. Ajuns acolo, pe partea cea mai ridicată a dealului se așează jos sprijinit pe picioarele de dinainte, își așază privirile la orizont, întinde gâtul, urlă de trei ori din răsunet, ca și cum ar fi voit să-l cheme pe acela cari aduceau întristare celor doi bătrâni, dar cari nu-l auzeau căci erau departe, departe de tot.

Un vânt ușor adie, răcorind în treacăt pieptul păros și ars de soare al bătrânului tată, care veșnic îi sta deschis în timpul verii, gata a-și strânge cei doi băieți lângă el, pe dată ce el ar fi sosit. Un fior de moarte le pătrunse corpul, părul lor cărunt li-se sbârlise, când deșteptăți de acea adiere bine făcătoare, recunoscu că urlatul, fusese al câinelui lor. Cu ochii înroșiți de lacrimi se priviră lung. Rupând tăcerea, lelea Stana zise: E semn rău!... Și câinele ne urlă a pustiu! Noi suntem bătrâni și cine știe cui mai coboșe! căci și găina, care am tăiat-o, cânta cocoșește.

Ba doar o urla de capul lui ca și găina, zise nenea Ion, oftând. Apoi fluieră câinelui, care veni pe dată bătând din coadă vesel, crezând că le-a putut fi de folos. Dar nu... se înșelase!

Căci, din acea zi totul se schimbă într-o tăcere adâncă.

Casa celor doi bătrâni devenise tainică și posomorâtă.

Chiar boii și vacile călcău molatec și triste ferindu-se de a turbura liniștea, ce domnea în același locaș, devenit misterios.

Pe banca ministerială d-nii G. Gr. Cantacuzino, Take Ionescu, Bădărău, Ion Lahovary.

Discuțiunea Conversiunei.

Dl Al. Catargi dă citire raportului și proiectului de lege privitor la Conversiunea titlurilor de rentă 5% din 1881—1888 și 1892—1893 în titluri 4%.

Dl I. Brătescu: Interpelează pe dl ministru de justiție asupra normelor, de cari se conduce d-sa în numirile noui făcute în magistratură și asupra întinderii inamovibilității. Dl ministru nu crede că a sosit timpul ca să se ia numirile din mâna ministrului dându-se unei comisiunei speciale?

Dl Popovici-Răcăciune: Sunt o mulțime de loturi de pământ de 5 hectare cari, fiind părăsite de țărani, trebuiesc vindute din nou.

Dl Ion Lahovary spune că va veni cu un proiect de lege în acest sens, după ce se va face o statistică

Dl Brătescu se asociază la propunerea lui Răcăciune.

Dl Al Marghiloman, în discuția conversiunei: Sunt în drept să mă plâng de lipsa de date. Ele nu sunt nici în expunerea de motive, nici în raportul d-lui Nenițescu. Nu ni-se spune nici suma de convertit, nici suma care se emite. Rog pe dl ministru a-mi spune ce sumă se emite?

Dl Take Ionescu: Nici odată nu se spune cifra emisiunii.

Dl Marghiloman: Nu ni-se spune nici dacă împrumutul este cuprins în conversiune, și dacă este de 35 sau 40 de milioane?

Dl Take Ionescu: Astăzi discutăm numai conversiunea; împrumutul n'are ce căuta acum în discuție. Conversiunea se face cu 87 jum., și crește datoria noastră cam cu 60 milioane.

Dl Marghiloman: Se substituie dar un împrumut cu termen mai lung unui împrumut cu termen mai scurt. Aceasta este o conversiune, cum zic unii autori, bastardă, căci ea nu implică o micșorare a dobânzei. Datoria noastră de 426 milioane s'ar stânge în 1931; i-se substituie un împrumut de 481 milioane care se va stinge la 1945, adică peste 40 ani. O conversiune bună nu se poate baza pe o prelungire a termenului de amortisare.

Dl Take Ionescu a avut în favoarea conversiunei un argument bine prins. A zis că trebuie să ușurăm generația actuală, pentru a trece unele greutăți ale Statului și asupra generațiilor viitoare. Dar, din cauza situației noastre politice, sunt sigur că generația viitoare va avea de suferit greutăți și mai mari, și de aceea nu trebuie să ne scontăm viitorul.

Sedința continuă.

*

Neamtu însă, nu mai mânca, ci se mulțumea numai să îngroape cea ce i-se dădea de bătrânii lui stăpâni și sta toată ziua lungit pe prispă casei, zăcând nemâncat.

* * *

Trecuse patru luni. Era o zi de toamnă, pomii își desbrăcase haina lor cea verde, și vântul lui șuerul său ascuțit trecând furios printre ramurile copacilor, prevestea săracului să-și caute jocul. Norii duși de vânt, acoperea seninul cerului, iar lumina soarelui abia putea să-i străbată, trimițând raze slabe, asemenea unei luminări într-o cameră plină cu aburi. Frigul devenise simțitor. Bietul animal cum ședea încolăcit și sgribulindu-se, cuprins iarăși parcă de dorul de a-și chema tinerii stăpâni, lihnit, fără putere, se scoală și pornește împletindu-se, cu coada între picioare, către dealul vecin.

Ajuns acolo, se încearcă să urle. Dar, sermanul!... abia se auzea el singur. Mâhnit, că nu poate urla, mai sfârșit de cum plecase, odihnindu-se pe drum se întoarse acasă, unde găsi pe Lelea Stana și Nenea Ion strângându-și copiii la piept și scâldându-și fețele în lacrimile bucuriei cu sărutări nesfârșite. Ei veniseră să-și revadă părinții.

Neamtu privi lung la dâșii, mișcă de câte-va ori din coadă, scoase sfâșietorul urlat al ultimei agonii, căzu la pământ, se întinse, și... muri!

Constanța, 1905.

(„Cultura“)

N. I. Teodorescu.

Senatul.

Sfârșitul sedinței dela 2 Aprilie 1905.

Dl M. Vlădescu, ministru instrucțiuni depune proiectele de lege pentru reorganizarea administrației interioare a acestui departament și pentru crearea unor catedre universitare, bele proiecte votate de Cameră.

Se admite urgența.

Se pune la vot în total proiectul pentru modificarea unor articole din legea de comert și perceperea contribuțiilor directe se admite.

Dl M. Vlădescu roagă Senatul să treacă în secțiuni spre a se ocupa cu cele două proiecte depuse de d-sa.

La orele 3.45 Senatul trece în secțiuni.

Sedința dela 4 Aprilie 1905.

Sedința se deschide la orele 2.25, sub președinția dlui C. Boerescu.

Dl Th. Speranță, raportor, dă citire proiectului prin care organizarea administrației centrale a ministerului instrucțiunii va fi prevăzută în budget până la o nouă lege.

Dl M. Pherekyde observă că în acest proiect nu se specifică modificările introduse. Ictul ce ni-se prezintă are de obiect să valideze aceste modificări. Senatul însă nu poate valideze fără ca să le cunoască.

Dl M. Vlădescu, ministrul cultelor, în câte-va cuvinte care sunt aceste modificări. D-sa spune că la minister nu era nici o organizare, nu exista arhivă, nu era în sfârșit mic regulat. S'a creat un serviciu de instrucțiuni pentru-ca numărul public ce vine la acest minister să nu mai vie în contact cu funcționarii, ci numai cu acest serviciu.

Prin aceste măsuri vom scoate ministerul din starea sălbatecă în care se afla până acum.

D-sa mai spune că a organizat serviciul construcțiilor în așa fel ca să se știe la ce se face acolo și să se poată ușor controla construcțiile.

Tot aci am întrunit și comisiunea memorială istorică, în care am înființat și comisiunea artelor. În minister nu era nici un organ care să aibă în deaproape vedere vatoarele, școalele de arte frumoase, de arhitectură, teatrele, beletristica. Trebuie să punem ca toate artele să se dezvoltă.

D-sa spune că tot sporul funcțiunilor nou create în minister este numai de 10 de lei.

La serviciul de arhitectură n'a făcut un spor, față cu ce se cheltuia până acum.

La serviciul contencios a numit mai mulți advocați pentru ca să nu sufere procesul cari le are Casa școalelor.

În privința învățământului profesional d-sa spune că școalele profesionale de fete să le transforme în adevărate ateliere.

Am încercat să dăm în învățământ direcție profesională, dar n'am reușit. În loc cerșetori de funcțiuni cu o cultură clasică, cerșetori de funcții cu o cultură profesională cari nu sunt nici meseriași buni.

Dl Const. C. Arion spune că nu se poate forma o stare socială așa de odată. Dl ministru se plânge de proletariatul intelectual. Nu să uitați că ne bucurăm de lumina învățământului răspândită asupra tuturor straturilor sociale.

Ceea-ce trebuie să transformăm mai mult este starea economică.

Nu era acum timp să se creeze direcții.

Dl ministru crede că numai cu un ministru pe care l'a înaintat la serviciul de instrucțiuni va îndrepta așa de grozav starea d-lui ministerului instrucțiunii.

Dl ministru Vlădescu are meritul de a fi cel mai original.

Dl Dr. C. Istrati combate cele spuse de dl C. Arion și apără organizarea ministerului instrucțiunii așa cum o preconizează dl ministru Vlădescu.

Sedința continuă.

*

Memoriu relativ la exploatarea în regiunea câriilor statului prezentat d-lui ministrului al domeniilor de dl Dr. Gr. Antipa, inspector-general.

Domnule ministru,

Sunt acum 10 ani de când Statul, datorită du-se amenințat a pierde o însemnată parte

sa din cauza modului cum exploatau pescăriile sale, a hotărât să înceapă — exploatarea lor în regie: Pescăriile Dunărei (secția VI-a din Dobrogea), au cazuseră mai mult, așa că la cele 5 lănci din 1895, pentru rearendarea lor, s-a oferit pe ele o arendă anuală de 300.000 lei. Fost cele dintâi la care s'au început rezultatele obținute în scurt timp la această pescărie. Fost cât se poate de bune și veniturile au mers crescând treptat până la suma de 300.000 lei (neto 1,120.000 lei), astfel că s-a încasat numai dela această secție în anul un plus net de 4.038.200 lei peste suma de 300.000 lei anual ce i-se oferea după licitație.

Si economia generală a țării a câștigat mult în acest timp; căci din ceea ce la început așezam a importa din străinătate o cantitate de 7 1/2 milioane kgr. de pește sărat pentru trebuințele consumațiunii noastre interne, astăzi importul a scăzut la mai puțin de 1 milion kgr.; iar peștele nostru de lux s-a exportat în anul bun până la aproape 10 milioane kgr. pe an, pe când în vremea arendei exportul scăzuse la 771.696 kgr.

Rezultatele dobândite în urma primei experiențe fiind din cele mai bune, s'a decis în anul acesta să se lua și alte secțiuni în regie, așa că Statul exploatează singur toate pescăriile din Dobrogea, lacul Brateș și bălțile din Dobrogea, precum și canalul Dunărei dela Brăila. Toate celelalte bălți din luneta Dunărei, precum și canalul Dunărei dela Brăila la limita Dobrogei, care reprezintă 1/2 din suprafața apelor din țară, sunt arendate.

Si celelalte secțiuni luate în regie au dat rezultate foarte bune așa că Statul în exercitiul anului a avut dela pescăriile exploatare în regie un venit total de 2.667.254, lei (net 2.294.333 lei), pe care de 737.350 lei cât ar fi fost pe timpul arendelor.

Evenimentele din Rusia.

Elgașul lui Sergius va fi executat.

— 19 Aprilie.

Petersburg. Se telegrafează de aici, că elgașul lui Sergius a fost condamnat la moarte. Execuția lui va fi nu peste mult timp.

O altă telegramă anunță, că procurorul general al petersburgian în adresa înaintatului ministrului justiției a recomandat, sistarea urmăririi lui Gorki.

Greve.

Lemberg. Toate organizațiile socialiste din Polonia rusească au decis, că la prima dată vor înscena o grevă generală cu demonstrații.

Războiul ruso-japonez.

— 19 Aprilie.

Cele două flote.

Londra. Din Tokio s'a depeșat lui Daily Telegraph: Aici se vorbește Duminecă, că flota baltică e aproape de Honkong.

Londra. În Tokio s'a anunțat oficios, că escadra baltică în 14 l. c. a ajuns în Japonia.

Londra. Times află din Petersburg, că amiralul Rosdestvensky e în continuă luptă cu oficiul rus de admiralitate.

Mobilizarea flotei de pe marea neagră.

Londra. Standard a primit din Constantinopol știrea, că flota de pe marea neagră mare grabă se pregătește de serviciu activ și mobilizată. În Constantinopol e răspândită vestea, că Rusia e firm decisa să treacă prin Bosfor și Dardanele.

Londra. Daily Telegraph află, că flota de la Togo e la 70 klm. dela Manila.

Ocuparea Formosei.

Paris. Echo de Paris află prin corespondentul său, că amiralul Rosdestvenski va

încerca să ocupe Formosa și să o facă baza operațiunilor strategice.

Alianța englezo-japoneză.

Lui Daily Telegraph i-se anunță din Tokio: Presa japoneză îndeamnă pe ministru afacerilor străine, ca să țină strict la alianța englezo-japoneză, deopotrivă de favorabilă pentru ambii contractanți, ca și pentru lumea întreagă. Foile spun, că nici o schimbare în ministeriul englez nu poate influența alianța celor două state.

— Știri prin postă. —

Războiul și flota Baltice. Sub acest titlu serie „National Zeitung“ un articol foarte însemnat și foarte simpatic admiralului Rojdestvenski. În Germania, am luat, dela început în serioasă flota Baltice, și din accidentul cu pescarii dela Hull, n'am scos încheeră la fel cu cele scoase de presa englezească. Iată de ce oamenii nostri speciali, urmează autorul german, n'au pierdut o clipă din vedere mișcările escadrei lui Rojdestvenski, escadrei lui Folkersam și Escadrei lui Negobatof.

Trecerea flotei prin strimtoarea Malacca, în adevăr a surprins tot atâta pe specialiști ca și pe publicul cel mare; dar, ori cum, lovitura aceasta, care a dat o față în totul nouă situației în Asia răsăriteană, nu ne-a surprins atâta pe noi ca pe Englezi.

Astăzi nici Englezii nu mai socot flota baltică „o cățime de neglijat“ și „St. James Gazette“ declară, cinstit, despre Rojdestvensky: Ne-am înșelat în privința lui, și-l salutăm cu respectul, ce se cuvine curajului.

E adevărat că purtarea vaselor rusești în baia Coreei, dădea drept a fi pesimiști în privința flotei rusești. Dacă la 10 August 1904 escadra dela Port-Arthur își făcea datoria, în loc de a se retrage la o pieire rușinoasă în dărât, poate că astăzi vasele și marinarii ruși ar zăcea în fundul mării, dar' ar fi dat curaj și altora; iar flota lui Togo ar sta și mai slăbită în fața lui Rojdestvenski, căci ar fi pierdut câteva vase.

Dar' și așa cum stau acum lucrurile Rojdestvenski nu stă rău de loc. Celor 7 chiurasate ale lui Rojdestvenski, Japonezii pot opune în cazul cel mai bun, numai patru. Din chiurasatele rusești, în adevăr, „Navarin“ și „Sissoi Veliki“ sunt de 14 și de 12 ani, dar' înarmate din nou și bine apărute cu chiurasă și tot au o putere de luptă însemnată și, dacă, pe de altă parte „Mikasa“, „Asaki“ și „Sikisima“ sunt superioare vaselor rusești „Cniiaz Suvarof“, „Impăratul Alexandru III.“, „Orel“ și „Borodino“, dar' aceste din urmă tot sunt mai bine armate și mai mari decât vasul japonez chiurasat „Fuji“, fără a mai vorbi de „Cin Yen“ care e tocmai din 1882, și pe care Togo probabil că nici nu le va întrebuița contra lui Rojdestvenski. Neîndoiros e că Japonezii întrec pe Ruși în vase moderne, chiurasate și înarmate, din care au 8, în vreme ce Rușii au numai unul, „Olega“; căci „Dimitri Donskoi“ și „Amiralul Nachimof“ sunt prea învechite, iar înarmătură cel mare „Aurora“ e rău chiurasat și nu poate să se măsoare cu rivalii săi Japonezi.

Rușii mai au 11 distrugătoare de torpilor, vase de cercetași, de transport, de spital și vasul atelier „Kamciatka“, un vapor de transportat torpiloare, vase de transportat cărbuni și — last but not least — numeroase înarmate auxiliare, cari, bine întrebuințate, pot fi de cel mai mare folos. Intre aceste din urmă sunt vapoarele rezezi „Principele Bismark“, „Columb“, „Augusta Victoria“ și „Impărăteasa Maria Theresia“, apoi unul din cele mai răpezi vase ale „Companiei generale transatlantice“ și în sfârșit „Petersburg“ și „Smolensk“, luate din flota voluntară a Mării Negre. Toate aceste vase rezezi, cu numele prefăcute se află în Asia răsăriteană: „Don“, „Ural“, „Terek“, „Kuban“, „Anadyr“, „Rion“ și „Dniestr“. Nici un vapor japonez nu se poate măsura cu acestea nici ca viteală, nici ca încăpătoare de cărbuni. Aceste vase ar putea nimici vasele cari duc material de contrabandă între Hongkong și porturile Japoniei, iar negoiul acestor țări, cu Anglia și America ar suferi o lovitură de moarte. Poate că tot ele vor ajunge cele dintâi la Vladivostoc. Vasele „Gromoboi“, „Bogatyri“ și „Rosian“, aflătoare la Vladivostoc, trebuie să fie reparate și gata a da sprijin acțiunii lui Rojdestvensky. De frica lor va trebui să lase Togo în fața Vladivostocului cel puțin 3 înarmate.

Tocmai aceste împrejurări lămuresc cum a putut Rojdestvenski cuteza să treacă prin Malacca în Marea Chinei. În cotro se va îndrepta nu știu bine. E cu puțință ca escadrele să se întrunească la portul francez Saigon sau la capul Saint Jacques. Că nu vor poposi mult la Saigon e neîndoiros, căci portul acesta are o intrare lungă de o milă și foarte îngustă așa că ar intra într-o cursă adevărată. Se poate ca Rojdestvenski să se hotărască a trece între Luson și Formosa, în Oceanul cel mare spre Vladivostoc, unde să se poată odihni și a-și repara vasele în liniște.

Globul unguresc.

«Woche» dela 10/IV scrie următoarele:

Armistițiul a suferit fiasco, războiul s'a declarat. — Faptul prim nu se poate ținea de tragic. — Cu atât mai mult contrariul său. — Pentru că în urma tractărilor de două luni și mai bine, dincolo (în Ungaria) opoziția a dat dovezi împreună cu aliații săi, că peste tot nu poate fi vorba de vr'un pact, ci că aceasta (opoziția aliată) cere cu ori-că preț drepturile înalte ale M. Sale și supunerea necondiționată.

Prin această împrejurare s'a dat din nou ocaziunea, ca să reînvie ordinul prea înalt dedicat armatei comune din „Chlopy“ și să nu rămână numai ca un „document istoric“. — Armata comună va fi recunoscută, când în sfârșit se vor fi îndepărtat toate îndoielile privitoare la chestia de existență a ei, și membrii ei vor recâștiga stima lor, pe care o privesc de cel mai sigur și impunător sprijin al ordinii publice în stat.

Războiul s'a declarat; conducătorii partidului kossuthist și aliații nu mai lasă nici o îndoielă. — O parte a opoziției pune Coroană în vedere rezistența pasivă, dacă nu-i dă ce cere, iar vice-presedintele al doilea al kossuthiștilor merge mai departe și amenință că va face propunerea să nu mai deie parlamentul sumele necesare pentru interesele comune, pe care basă s'au făcut contractele între cele două state.

Ear, adevăratul conducător al coaliției pune chiar în întrebare și trage la îndoială chestia credinței împărătești.

Aceste espectorări ale opoziției aliate sunt remarcabile și importante, pentru că descoperă și arată, cât valorează vorbele lor de loialitate și cum e starea de fapt în Ungaria, cu credința față de legi.

Hotărârile delegațiunii sunt sancționate de M. Sa cu toată puterea ce-i dă legea. Sumele date de delegațiunii, cari se acopere în partea cea mai mare din vama comună, care nu este specifică maghiară, (va să zică, contribuie la aceasta și popoarele ung. negrăitoare) totuși sunt puse de Kossuth sub discuție, pentru că bugetul unguresc încă nu s'a d' sbătut, ear administrația militară în conștiința responsabilității sale cu privire la industrie și la facultatea de credit a Monarhiei, în special a Ungariei, a dispus deja despre capitala votată de delegațiunii. — Că oare creditul Ungariei prin ținuta coaliției se va întări, sau că stima străinătății se va ridica, despre aceasta ne dă bursa și presa străinătății cel mai drept și imparțial răspuns.

Domnii Maghiari par tocmai că iau gluma de „glob unguresc“ în serios, căci altcum n'ar fi ei în stare să cultiveze numai idei ungurești, cari deoparte îi discreditează în străinătate, de altă parte însă par împintenați coaliției să nu vrea să știe, să uite, că în fața lor stau — conform ultimei statistici oficiale a lor, — falsă ca toate acțiunile lor — în Ungaria 54.6 procente, — (în realitate însă cel puțin 68.5 procente — Nota trad.) de popoare nemaghiare — (dintre care poporul român e relativ mai numărös, dar' cu siguranță mai compact și posedă o poziție geografică atât tare și favorabilă, din Tisa până în culmile Carpaților.

«Budapesti Hirnap», scrie că suntem slabi, că n'avem clasă de mijloc și că n'avem aristocrație. Nu reflectăm la această plagă a poporului, putem învăța din cele ce să petrec azi în poporul genuin maghiar. — Nici Japonezii n'au aristocrație în sensul Europeanilor, dar' au însuflețire și sunt democrați, pe când Rusia autocrată grație aristocrației sale corupte își vede «catastrofa»

cu ochi. Cu minciuni de acestea vreau ei să sparie «Lupul», nu s'au convins încă destul în decursul veacurilor de vitalitatea și vigurositatea poporului român, că n'a perit când hoardele barbare veniau ca niște lacuste și pustiau averile lor, ci să îmbată cu apă rece că suntem slabi. Slabi cum suntem, dar' ținem la glia udă de strămoșii noștri — cu sânge, și n'o dăm pentru o lume întreagă — nici nu ne ducem la America.

Poporul Român în totalitatea sa are altă menire în Orientul Europei — la care numai timpurile viforoase prin care a trecut și slăbiciunile oamenilor l'au împedecat ca să-și vadă menirea cu ochi, *civilizarea* ce le-o impune originea lui romană.

«Woche» termină:

Aceste popoare neungurești vor trebui în fine să se sature și să li-se strice stomacul de atâtea sarcini ce trebuie să supoarte, și ca respătă sunt amenințați în toate drepturile lor, până chiar în sfânta limbă maternă, sunt tratați ca niște *helofii*!

Așa vorbește străinătatea despre guvernele Ungariei.

Pentru nemaghiari un rezultat foarte îmbucurător aceasta, căci au ajuns să fie cunoscute în lume stările deestabile din Ungaria, pentru care învingere ar fi trebuit aceste popoare, între împrejurările de azi să mai aducă multe sudori și jertfe față de brachiul guvernelor ungurești.

Cu sânge rece și cu trezvie înainte, cu voia și ajutorul nostru propriu și atunci și Dumnezeu ne va ajuta!

Așa să fie!

Criza dualismului.

De

RUDOLF SPRINGER.

(Continuare).

Dignitarii bisericești, cari făceau parte din casa magnaților erau parte Unguri de neam, parte Slavi și Nemți și se folosiau exclusiv de limba latină. Orașele libere regești erau exclusiv nemțești, chiar gentry (nobilimea țării) nu era de neam exclusiv maghiar, căci și Slovaci își au nobilimea lor, care acum însă e tot așa de fără excepție maghiarizată, cât de polonizată sunt nobilii ruteni. Limba oficioasă și de conversație era pretutindenea latina: Nimăruși nu-l trecea prin minte a vedea în Ungaria altceva, decât un stat poliglot cu multe „limbi naționale“ și o limbă oficială, nimeni nu cunoștea o Magyar orszög, țara se chema numai Hungaria, indytum regnum Hungariae. Dacă chiar staturile ar fi fost o reprezentanță a țării, n'au fost *nică* când o reprezentanță națională-maghiară.

4. Aceeaș stare o arată și administrația. Administrația locală o îndeplineau comitatele și orașele libere regești. Ea aparținu în toate timpurile naționalităților. Gentry maghiari administrau comitatele maghiare, Slovaci pe cele slovace, iar Sași transilvăneni își aveau deplina lor autonomie și steteau imediat sub regele prin contele săsesc, confiniile aveau apoi o situație aparte a lor, orașele libere regești se administrau nemțește după drepturile lor proprii de orașe. Libertatea unuia se răzima pe libertatea celui alt și această autoguvernare a referințelor locale și naționale era cel mai sigur și unicul instrument al independenței ungare, iar nu dieta. Acesta însă nu aparținea Maghiarilor, ci tuturor naționalităților deopotrivă.

Organe centrale, cari nu erau totdeauna împărătești erau numai două mai însemnate în întreaga țară: Camera ungară reg. ca cel mai înalt oficiu de finanțe și tabla regească, ca supremul for judecătoresc în Buda. Ele nu erau numai local separate de patria mamă, ele nu erau de fapt un-

gare, ci comune, împărătești. Afacerile externe le rezolva pentru întregul complex de țări cancelaria dinastică, aulică, de stat, politica internă și pentru Ungaria consiliul aulic, afacerile militare consiliul aulic, de reșel, cel din urmă de pe timpul lui Ferdinand V. fără întrerupere, iar finanțele și politica comercială și economică camera aulică împărătească. Dacă voim să numim aceste posturi centrale ministere, pentru că să facem o asemănare între trecut și prezent, atunci putem afirma: Până la 1848 sunt nu numai de fapt, ci recunoscute legal prin articoli ai dietei ungare următoarele ministerele comune: un ministeriu al afacerilor străine, un minister de război, unul de finanțe, unul de comerț și economie și de eventual nu voim să zicem, că consiliul aulic era minister de interne, cel puțin un consiliu comun de stat. Cancelaria aulică ungară era mai mult un expedient ungar pentru oficiile comune, în parte și un minister de agricultură separat, căruia în multe cazuri i-se cerea sfatul, iar în foarte puține cazuri avea dreptul de ultimă decizie. Camera ungară nu era de loc subordonată celei împărătești, era un independent ministeriu ungar de finanțe, în chestii de comerț și economic decidea și pentru Ungaria camera aulică împărătească, ea fu deci, un ministeriu comun dacă pentru finanțe nu, dar fu pentru comerț și comunicație.

Erau subordonate acestor oficii centrale un sistem de oficii și resorturi până în cea de mai jos instanță împrăștiată în întreaga țară, cum au fost comisariatele de război ungar, austriace și boeme etc. Comuniunea ajunge deci în aceste resorturi de multe ori până la oficiile locale (ca azi în armată). Față de această stare de drept cu toate repetatele lor lupte și desfaceri provisorice a legăturii nu pot să ajungă Ungurii decât totdeauna repetata promisie, că ei vor fi angajați proporțional în oficiile comune, cu ceea-ce se mulțumesc din nou totdeauna. Așa acceptează ei, când oficiile le capătă și le vin în locul dreptului la oficiile separate ungare, dreptul la împlinirea proporțională a oficiilor comune.

5. Această stare de drept se dezvoltă în progresiune continuă în ceață cu urmări inevitabile în decurs de trei veacuri și se termină în mod consecvent cu luarea titlului comun de împărat în 1804, care în Ungaria s'a „înrădăcinat“ în loc mai ca în fiecare altă țară a monarhiei.

Starea de drept creată prin întemeierea împărăției austriace rămâne neatinsă până în 1848, o complectă nemiscare părea a domni peste întreg imperiul, Metternich și Austria oficială cu greu bănuiesc, ce schimbări interne va aduce cu sine puțin stimată societate burgheză. Burgheziimea nemțească, maghiară, apoi cea cehă încetul cu încetul câștiga direcție politică independentă. Națiunea și constituțiunea devin scopul lor și în același timp începe nobilimea maghiară să învețe ungurește, cea boemă cehă, aici Clam-Martinitz în locul dreptului de staturi cerea a face un drept de stat boem, acolo staturile adunate la Pojon din 1830 până în 1848 se avântă la corporațiune legislativă și gradat înlocuiesc în sedință limba latină cu cea maghiară. Lunga epocă metternichistă de pace și liniște, în care stările de drept tot așa de puțin s'au schimbat, ca și natura esterioră vara, improvizorește sub suprafața o totală amănare a temeliei de drept, lasă ca starea veche să se ruineze și să încolțască cea nouă. Ceea-ce isbucnește apoi în viforele de Martie ale anului 1848 nu mai aparține trecutului, ci e deja al prezentului, aceea influențează încă și acum așa de direct ca și numele lui Kossuth în inimile Maghiarilor, despre ceea-ce vom discuta nițel mai la vale.

Istoria însă dela Mohács până la Vilagós ne arată, că o catenă tot mai tare strânge la olaltă țările austriace, că ele con tant se apropie tot mai tare una de alta; deja din vremile Angevinilor domnește această lege de convergență, de apropiere oare cum silită. Nu odată, ci de repetate ori a tins în afară o parte sau alta, dar totdeauna în zadar. Îndeosebi Ungaria într'adevăr pare mișcată de o lege ciclică de separare și apropiere, de rebeliune și supunere, de avânt înalt și adîncă decădere, istoria ei e o mișcare inevitabilă de pen-

dul. Nici când nu s'a svirecolit așa de mult dreapta, spre stînga, ca în veacul 19: Dela până la 1848 fu continuu un stat semisuveren, legile dela 48 o fac aproape independente, ani după aceea e provincie cucerită — în ceceniu și jumătate e iarăși stat, după dreapta de tot suveran, ceea-ce de trei secole și jumătate nu mai fusese. Pendulul a ajuns cea mai departare de oscilațiune — poate să rămână această stare, ori trebuie să dea îndărăt, legea oscilațiunii pendulelor?

II.

Factorii unificatori, reali ai dualismului.

Istoria adevărește totul și nimic. Fiecare în aproape fiecare generație își are separat săi decizatori, alte clase economice, altă altă împărțire a puterii politice și o incendiară tastrofă în decurs de patru secole nu eschamă o învingere. Fiecare analogie e periculoasă, se referă la uniforme referințe trecute. De ce succede să scoatem în evidență factorii, ca să întrerupă își au influința lor în decurs de și deci să arătăm fapte seculare, ori, unde evoluției sunt diferiți, să scoatem la iveală în înța-le uniformă cu toată firea lor diferită, deducul acesta ori-ce concluzie basată pe trecut trage mult în câmp. Dacă legătura mulară nu își are temei fapte seculare ori nea uniformă a diferiți factori, atunci expasămănare cu legea pendulelor nu conține adevăr, ci e o frasă.

1. Unitatea geografică.

E lege a ființei intrinsece a statelor că ele-s mișcate de evoluția claselor economice. Dar statele sunt legate silnicite de oameni a clase pentru dominarea și exploatarea unei căi de pământ, ce își are hotare. Natura feții pământului și a oamenilor exploatați, și poporul său sunt cele două elemente mentale ale vieții de stat, geografia și etnografia sunt zidarii de prima forță ai statelor. (Văna

BULGARIA REGA

«Neue Freie Presse» scrie:

Ferdinand al Bulgariei vrea să fie A vizitat pe rând curțile din Berlin și dra, s'a întreținut în Eliseu cu președintele Loubet, iar acum e oaspele regelui la Roma. Călătoriile acestea cu greu putea fi considerate ca fiind de plăcere, dacă este exact că principele Ferdinand fi declarat verde la Roma că poziția actuală e insuportabilă din cauza situației din Macedonia, atunci e ușor de priceput unde țintește sensul unei astfel de declarațiuni. Chestiunea ridicării Bulgariei la rangul de regat nu e o chestie de ieri și azi; anul trecut ea a fost lansată adesea, apoi un interval nu se mai auzea nimic pe urmă știrea ieșea iarăși la iveală. Cu mai încăpăținat și mai des însă pătrunsuonul, cu atât el ia forma unei probleme politice reale...

Dacă prințul Ferdinand își manifestă tot mai clar dorința de a fi rege, fără doială că aceasta n'o face numai pentru satisfacerea unei ambițiuni personale, ci să dea o satisfacție și poporului bulgar. Trebuie recunoscut că prin ținerea departe în cele mai grele împrejurări, a Bulgariei oficiale, de focul macedonean, și-a câștigat un mare merit. Dar e întrebarea dacă mai putea face aceasta și de aci înainte, de un vânt va aprinde din nou flacăra; probabil că și lui i-se pare ceva problematic.

De aceea socoate să dea poporului să o satisfacție pentru pasivitatea silită ce

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stofe pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și d'Brünn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER. SPECIALITATE de

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici, (PÉCS) Király u.

STOFE ENGLEZE COLORATE

PENTRU VESTE

servat-o față de revolta macedoneană, și satisfacția aceasta o vede în ridicarea Bulgariei la rangul de regat, cu care ar fi în legătură și asigurarea tronului și dinastiei sale. Și astfel e foarte ușor de înțeles că prințul Ferdinand vrea să fie rege nu numai pentru splendoarea ademenitoare a coronei regale, ci pentru satisfacția și liniștirea prin aceasta speră să o împrăstie în popor. Fără îndoială că la aceasta a făcut uzul când după-cum se anunță, a declarat la Roma pe față că situația sa actuală este insuportabilă. Firește că după nouă-sprezece ani de domnie, aceasta e o mărturie foarte resemnată, dar trebuie să se țină seamă că principele Ferdinand e strâns ca prin un teasc între voința poporului său și cea a Europei, și, ca să scape din această situație, caută un mijloc să obțină în cel mai puțin timp poporului său o răsplată pentru atitudinea sa în timpul revoltei din Macedonia, iar de la puteri să dobândească pentru sine însuși un sprijin în silințele de continuare de a potrive politica oficială a Bulgariei cu dorințele puterilor.

În năzuința sa de a obține Coroana regală, principele Ferdinand nu se va izbi pe lângă puteri de rezistență de principiu. Nu vede nici un motiv de ce s'ar refuza Bulgariei ceea-ce a putut dobândi Serbia, care asemenea până a devenit regat, era în poziția de a ține față de Turcia. Nici o putere, nici Austro-Ungaria, nu vor refuza probarea lor, căci în sine nu există considerațiuni logice care ar putea face să se pună piedici dezvoltării naturale și independente a statelor balcanice, întru cât ea e pacinică. Câtă vreme e pacinică — aceasta e condiția neînălăturabilă. De două ani zile se părea că din partea Bulgariei urma mai mult o zgândărire decât o înăbușire a tulburărilor din Macedonia. Și dacă de o parte principelui Ferdinand nu i-se poate tăgădui meritul că și-a dat cu succes silințele de a păstra pacea în Balcani prin faptul că nu s'a luat oficial partea răscușilor și nu s'a provocat un războiu cu Turcia — pe de altă parte, nu trebuie trecut cu vederea că tocmai de aceea tronul principelui părea a se clătina până acum. După ura dintre voința poporului și politica oficială nu se mai putea ascunde.

Et bine, fi-va regele Ferdinand o garanție mai sigură de atitudinea liniștită și pacinică a poporului bulgar decât principele Ferdinand? Cu alte cuvinte: Ridicarea Bulgariei la regat ar însemna pentru poporul bulgar un câștig așa de prețios încât el renunța de aci înainte la toate ambițiile aventuroase și s'ar primi a fi în viitor element sigur de pace și de liniște în Balcani? Dela răspunsul la această întrebare atâră acum mai presus de ori-ce lucruri, dacă principele Ferdinand are șansă să își realizeze visul favorit, dacă are speranța de a deveni rege. Căci nu e imposibil nici contrariul, și anume în ridicarea Bulgariei la rangul de regat să întărească tendințele șoviniste și ambițioase ale poporului bulgar, în loc să le înăbușe...

Apel către frații preoți.

În estimp la finea lunii Martie, am avut avertizat prin orașul Fiume. Ne mai fiind eu pe acolo, m'am adresat către firma română de acolo, de import și export de cafea și teă, — Romul Pascu, — de care luasem cunoștință prin jurnalele noastre. Dinsul cu cea mare bunăvoință, — deja anterior prin epistoale, — și față de locul, îmi dădu informațiunile necesare,

m'au călăuzit la locurile unde aveam afacerile, — și mai prin alte locuri de înșămănătate, încât a deșteptat în mine — pe lângă mulțămirea, — cea mai deplină încredere.

Am auzit, că așa face Dumnealui cu toți Românii, cari recurg la dînsul. Nu de mul fuseră acolo din Ardeal vre-o câți-va muncitori Români, cari în călătoria lor spre America fuseră împedeți în Fiume. Din nostru Român de acolo îl luă după dînsul, și atîta umblă, până îi așază în lucru, fără să aștepte ori să fi primit ceva recompensare dela dînsul. — Când te afli în loc necunoscut și între străini, numai atunci cunoști de ce mare preț e o povăț de încredere.

Tot cu aceasta ocaziune m'am interesat și de articolele Dumnealui — marfă colonială, poame sudice și băcanie. Am aflat un deposit foarte bine aranjat, nește articole foarte frumoase și cu prețuri moderate, — ci îmi spune dînsul că din partea Românilor ar aștepta mai multă părținare, numai puțin procură dela dînsul, — deși dumnealui ar dori a-și achita datorințele din avutul său față de neam, pe cum spre pildă: la masa studenților din Brad, la alumneul din Beiuș și la contribuie altor scopuri filantropice.

Mă adresez aci către frații preoți și toți Românii, ca firma română din Fiume a d-lui Romul Pascu, care are pentru neamul nostru cele mai bune intențiuni, să o părtinească prin procurarea articolelor dela dînsul, — prin care fiește care își va face șieși câștig, căci va căpăta de acolo cafea și articole foarte bune și cu prețuri moderate.

Acestea mi-am ținut de datorință a le aduce la cunoștință, despre o firmă bravă română din Fiume.

Bichișciaba la 1/14 Aprilie 1905.

Victor Popovici
preot român.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 19 Aprilie 1905.

— **Întîlnire de domnitori.** Se vestește din London, că regele Eduard și împăratul Vilhem se vor întîlni pe mare în 20 Aprilie n. — Regele Români Carol va merge în Gastein, unde va avea întrevedere cu împăratul Vilhem.

— **Regele saxon și principesa Clementina.** „Preussische Correspondenz“ e informată, că regele saxon Augustin Frideric a cerut mîna principesei belgiene Clementina. Acum trei săptămîni a fost regele în Bruxela, dar nu a văzut pe principesa.

— **Starea ministrului-președinte austriac.** Ministrul-președinte Gautsch se află cu mult mai bine. Peste cîte-va zile va putea să iasă și să-și reia conducerea oficiului.

— **Feriile dela universitate.** Lună s'au început la universitatea din Budapesta vacanța de Paști și va ține până în 26 Aprilie.

— **Greva din Oradea-Mare.** Trăim în vremea grevelor. Muncitorii cu ori-ce preț vreau să capete plată mai multă, 30 procente urcare de simbrie și 9 ceasuri timp zilnic de lucru. Toți muncitorii au intrat de Marți în grevă.

— **Emigrările din Ungaria superioară.** În comitatul Abaujtona se întîmplă emigrările în o măsură înspăimîntătoare. Vicișpanul a dat în Februarie 1122 de pașapoarte spre America. Sunt comune, în cari abia mai sunt oameni buni de lucru.

— **Istoria unei avansări.** Bălinth József era pentru advocați, candidați de advocați, par tîde cel mai urgisit jude, adevărat sub jude al judecătorei cercuale din Șiria. Grobianitatea lui a fost discutată și la ședințele camerei advocațiale din loc, unde s'a vorbit, discutat și adus hotărîre, că sub judele să fie pîrit la minister, la ceea-ce un avocat făcu observarea:

— Totul va avea drept urmare, că sub judele va fi — avansat...

Alți au fost de părere, că trebuie făcută plînsorea separată contra lui la minister etc.

Destul, că după ultimul număr al foaiei oficiale vedem, că a fost avansat la rangul de jude cu sediul în Csákgörbő.

De bună seamă mare e bucuria advocaților.

— **Fratricid în Totvărădia.** Marți s'a întîmplat un înfiorător omor în Totvărădia. Țigani Kovács Péter și Kovács Valér, deși frați, trăiau înenîntruptă ceartă. Marți s'au luat din nou la ceartă și'n decursul acesteia Kovács Pé-

ter i-a spintecat lui Valér stomahul, de i-au eșit afară mățele. Ucigașul a fost arestat.

— **Petreceri de carnaval** ori prea mult dans de multe ori cauzează morburii neplăcute. E vremea deci, ca să recomandăm tuturor Fluidul Elsa al lui Feller, care delătură iute și sigur reumă, sgărciu, osteneală, colecii, dureri de mîni, cap și dinți, bătăi de inimă, întronare, nervositate, dureri de gât etc. Sistează dispepsia, stări febrale, amețea etc. Fluidul Elsa al lui Feller a fost distins la expozițiile din Paris, Londra, Berlin, Roma și Nirea; 12 flacoane mici, ori 6 flacoane duble 5 coroane francat le trimite preparatorul Feller V. Jenő, apothecar, Stubica, Templom utca (Zágráb megye). Fiecare să încerce acest minunat medicament de casă, a cărui excelentă influență o dovedesc mai mult de 65.000 scrisori de mulțumită.

— **O mică lecție de igienă dată de regele Eduard.** Doamnele au remarcat faptul, că regele Engilterei în ultimul-i voiaj de la Calais la Marseille avea desmănușată mîna stîngă, pe când la cea dreaptă purta mănuși. Lucrul e extrem de logic.

Toate femeile poartă mănuși și au motiv și drept. Oamenii în Franța poartă diferite fasoane... și totdeauna în buzunar. De regulă însă, când se decid să se înmănușeze, iau mănuși în mîna stîngă iar cea dreaptă o lasă liberă.

Mănușile nu trebuiesc considerate drept obiect de lux; ele folosesc. Ele apără mîinile contra contactelor repetate și de multe ori stricăcioase. Deci obiceiul de a suprima mănușa din mîna dreaptă e un obicei rău, fiindcă de mîna dreaptă se folosește omul la fiecare pas. Deschizi o poartă, o ușă de vagon, atingi ori-ce și totul e saturat de microbi, între cari nu puțin sunt patogeni. Și-apoi fără să știi, îți pui mîna pe obraz, pe barbă, împrăști microbii pe căile respiratorii. De aceea regele Eduard are totdeauna înmănușată mîna dreaptă. Se crede, că e foarte bun igienist.

— **† Carol Schnell.** Un fruntaș al vieții săsești din Brașov și patrie s'a stins: Carol Schnell. El prin anii 80 a fost șeful Sașilor Brașoveni, a fost și deputat dietal etc. „Kronstadter Zeitung“ îi consacră după merit un articol de fond. Schnell era avocat public regesc.

— **Osîndirea la moarte a ucigașului lui Sergios.** Se scrie din Moscva, că *Coloiev, ucigașul marelui duce Sergius, a fost condamnat la moarte.*

— **Tragedia unui baron rus.** Într'un hotel din Moscva s'a petrecut zilele trecute o sîoroasă dramă de dragoste. Eroul dramei, care pentru dragoste și-a stins viața e baronul Wlesiewski, care probabil s'a înveninat. Cercetările de până acum n'au fost în stare a scoate la iveală purul adevăr. Precedentele sunt în parte recunoscute. El a fost nebun de îndrăgostit în artista Olga Wecter, care locuia în hotelul Crim.

Zilele trecute baronul a cercetat pe artistă, care nici n'a vrut să-l asculte. Atunci baronul deveni furios, nebun, strica scaune, mobilier, a scos revolverul. Artista a scăpat cum a putut din odaie și a chemat poliția. Până să vină poliția însă, baronul dispăruse. A doua zi l'au aflat mort. Se crede, că s'a înveninat.

— **Bilete de vapor pentru America.** Din Fiume în New-York vor pleca în 27 Aprilie vaporul „Slavonia“, în 9 Maiu „Kárpáthia“ și în 18 Maiu „Pannonia“. Pe vapoarele aranjate foarte comod societatea de navigație are deosebită grijă de alimentarea călătorilor. În prețul biletului se cuprinde: două zile întreținere în Fiume și întreagă întreținerea pe corabie. Biroul central de bilete (Budapest, Vigadó tér 1.) în sensul ordinului ministrului internelor dă bilet și spre ori-ce port european cui are pașaport de aceea nu trebuiesc trimiși banii înainte în străinătate, unde se pot și perde și de unde, de-ți aduci bilet, poliția îl confiscă.

— **Arestarea unui milionar.** Milioner da, e Vanderbilt, dar când e vorba de poliție, un polițist simplu, ce abia-și încurcă viața, are multă putere. Vanderbilt a fost dus adevărat la poliție pentru-că s'a plimbat prea iute cu automobilul pe străzile New-yorkului și de nu plătia cauție de 200 dolari le-ar fi arestat.

— **Hymen.** Dr. Danil Szabó, avocat face cunoscută căsătoria sa cu domnișoara Augusta Maria de Csato care se va celebra Lună în 1 Maiu st. n. 1905, la 5 ore d. a. în biserica catedrală din Blaj.

Multe felicitări!

— **Robinsoni.** Călătorul englez bine cunoscut C. T. Kerry s'a întors zilele trecute de prin părțile sudice ale oceanului atlantic, unde a vizitat câte-va insule. Intre altele a fost și pe insula Tristan d'Acunha, care e aproape de Sf. Elena, spre vest dela capul Bunei speranțe. Când împăratul Napoleon era internat pe sf. Elena, guvernul englez pusese câți-va artileriști acolo, ca să privegheze mișcările temutului împărat. După moartea lui Napoleon oamenii s'au însălbăcit Pe insulă nu e nici lege, nici bani. Pământul e proprietate comună, venitele încă sunt comune. Bărbații abia poartă haine; iar femeile numai ce e strict de trebuință. Locuitorii sunt sănătoși și s'au înmulțit din 1873 cu 10, așa că acum mica împărăție constă din 80 de oameni. Locuitorii insulei se simt foarte bine, numai gusganii le mai dau de lucru, de cari sunt foarte mulți și le nimicesc bucatele. Kerry însă prin faptul, c'a descoperit pe insulă mari depozite de guano, le va conturba liniștea.

— **Potopul amenință** în multe locuri comunele din comitatul Hunedoarei, unde apele, riurile s'au umflat tare în urma neîntreruptelor ploii, Trenul în unele părți nici nu mai circulă.

Mont-Pelée e neliniștit. Amintiri triste se leagă de acest vulcan, care acum doi ani pricinuise atâta durere, îngropând cu lavina-l mii de vieți. După-cum s'a scris, în timpul din urmă dă din nou semne de viață. Fumul în coloane uriașe părăsește partea internă a înfricoșatului uriaș iar lava speriată de neliniștea muntelui vrea să fugă pe câmpiile din împrejurime în valuri furioase.

— **Mare miserie în Balcani.** În Serbia sărăcia e foarte mare. În unele comune locuitorii se hrănesc numai cu prune. Se zice, că în unele locuri mor oamenii de foame. — Foarte triste sunt stările din Macedonia. Bandele răsculaților au făcut foarte mari pagubi. Locuitorii zilnic caută să fugă dinaintea foamei în străinătate. Cel mai mulți merg în America.

— **Nebun la gară.** La gara din Orade-Mare Vineri s'a scoborit din tren un nebun... a început să sbiere... să fugă. Poliția l'a internat în ospiciul de nebuni. Identitatea nu i-s'a putut constata încă.

— **Omor în Delta.** S'a primit pe telefon din Delta următoarele:

Ioan Lieber era căruțaș în fabrica de cărămizi din Delta a lui Aloisie Buchmann. Lieber din mica-l plată susținea pe mamă-sa și pe cei trei frați minoreni. Nu de mult scăpase de cătănie și de când venise acasă păstrind trăia cu mamă-sa și frate-său destul de bine. Iși cumpărase și doi porci, la cari se uita ca la lumina ochilor. Mai zilele trecute s'a pomenit și a auzit, că porcii fac gură. Merge afară și văzu, cum niște hoți, după-ce junghiaseră pe unul din porci, auzind sgomot, au fugit cu ei. Lieber s'a luat după ei, la ceea-ce unul din hoți a puscat asupra lui și un glonț l'a nimerit drept în inimă. Lieber a murit numai decât. Jandarmeria a pornit cercetare.

Mulțămită publică.

(Urmare.)

Ioan Maior, Blaj, 20 coroane. I. F. Cr. Blaj, 5 cor., Gavrilă Precum, prof. Blaj, 20 cor., Dr. Al. Pop, medic, Blaj, 10 cor., Dr. A. Chețan 2 cor., Dr. Nanásky László, not. public, Blaj, 2 cor., N. N. Blaj, 2 cor., D-na Cornelia Hodoșiu, soție de director, 10 cor., Iuliu Popp, cont. la „Patria“ Blaj, 4 cor., Aug. Mihulin, preot, Borșșeș, 2 cor., Const. Zopota, inv. pens. Borșșeș, 2 cor., Dem. Curtu, notar, Borșșeș, 2 cor., P. Covaciu, inv. Borșșeș, 2 cor., Dr. A. Grozda, adv. Buteni, 5 cor., Arcadiu Crâșnic, preot, Buteni, 2 cor., Petru Pârvu, inv. Buteni, 5 cor., I. Rusu, inv. Buteni 1 cor., Maria Subotelean n. Opișă, proprietăreasă Buhain, 1 cor., Dragina Mezei cun. Agen, inv., Buhaiu 1 cor., I. Georgea, ppresbiter, Buteni, 5 cor., Iulian Teodor, cand. de prof. Sibiu, 2 cor., Ter. Popa, inv. Bârsa, 2 cor., Atan. Oancea, of. cerc. Borșșeș, 2 cor., N. Costa, preot, Bârsa, 2 cor., Vas. Damian, ppresb. Brad, 10 cor., P. Rîmboș, preot, Brad, 10 cor., St. Albu, prof. Brad, 15 cor., I. Perian, preot. Cristior, 6 cor., D. Sida, not. Băița, 6 cor., N. Florea, preot, Rîșca, 4 cor., I. Vlad, preot, Tiulești, 2 cor., P. Gligor, propr. Baiadeciș, 5 cor., I. Ghișă, oficiant la „Crisana“, Brad, 2 coroane 40 fil., A. Bratu, prof. Brad, 2 cor., 10 fil., M. Stoia, inv. Brad, 5 cor., A. Roman, preot, Luncoiul-sup. 2 cor., N. Rusu, cală de comerc.

Brad, 2 cor., G. Glava, preot, Șesuri, 5 cor., V. Pacală, iurist, Brad, 2. cor. 40 fil., I. Stanciu, comerc. Brad, 5 cor., Il. Sirca, morar, Halmagiu, 3 cor., I. Împărat, măcelar, Brad, 5 cor., Enea Joldea, diacon inv. Halmagiu 5 cor., Tr. Suba, propr. Tobești, 2 cor., Il. Cristea, inv., Lungșoara, 2 cor. Vas. Florea, of. Baiadeciș, 4 cor., Dr. N. Robu, med. Baiadeciș, 5 cor., Dr. T. Bogdan, director de spital, Ubbs, 10 cor., Alex. Droia, cassar, Brad, 10 cor., Sima Florea, Brad, 3 cor., I. Fugăta, preot, Luncoiul-infer. 7 cor. Familia Bocon, Cristior, 5 cor., P. Todoran, preot, Curechiș, 6 cor., Adam Damian, contabil, Brad, 5 cor., Eufemia Omata, Brad, 2 cor. I. Jurca, preot, Cebea 2 cor., N. Mateu, preot, Ribicioara, 5 cor., Aron Radu, pantofar, Brad, 6 cor., P. Popa, inv., Ribicioara, 2 cor., Savu Stanila, preot, Ribita, 5 cor., Dr. I. Papp, adv. Brad, 20 cor., G. Jula, inv. Brad, 2 cor., P. Rusu, inv. Cebea, 2 cor., Acs. Popoviciu, inv. Riscușita, 3 cor., P. Florinca, păpușar, Brad, 5 cor., Andron Bogdan, preot, Tărășel, 5 cor., Dr. Tib. Tisu, med. Brad, 4 cor., N. Florea, preot, Tiulești, 2 cor., N. Timbuș, măcelar, Brad, 5 cor., N. Mihut, preot, Cărăstău, 6 cor., Lazar Oncu, primar, Lunca, 4 cor., Dum. Man, hotelier, Brad, 6 cor., I. Felea, preot, Valeabrad, 5 cor., Vasile Buneu, prof. Brad, 3 cor., Aron Feier, proprietar, Brad, 5 cor.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut.

Insemnări și date despre înființarea parohiei gr.-cat.-române din Sighetul Maramurășului, culese de Tit Bud, parochul Sighetului.

ECONOMIE.

Arad, 19 Aprilie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 19 April. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe April (100 clgr.)	17'58—17'60
Secară pe April	14'54—14'56
Ovăs pe April	13'86—13'88
Cucuruz pe Maiu	14'84—14'86
Grâu pe Octombrie	16'42—16'44
Secară pe Octombrie	13'32—13'34
Grâu pe Maiu	11'46—11'48

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe April 1905	17'80—17'82
Secară pe „	14'60—14'62
Ovăs pe „	13'92—13'94
Cucuruz pe Maiu	14'80—14'82
Grâu pe Octombrie	16'40—16'42
Secară pe „	13'30—13'32
Grâu pe Maiu 1905	17'52—17'54
Cucuruz pe Iulie	—

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
280—300 măști metrice grâu cor.	16.00—16.20
180—200 „ „ cucuruz „	15.20—15.40
Semnare nominală: secară:	14.20—14.40
„ „ orz:	14.40—14.60
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
300—400 măști metrice grâu cor.	16.20—16.60
200—250 „ „ cucuruz „	15.20—15.30
Semnare nominală: secară	14.00—14.20
„ „ orz:	14.20—14.40
„ „ ovăs:	13.40—13.60

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158'—
„ „ mic	„ 160'—
„ brut „ mare	„ 156'—
„ „ mic	„ 158'—

Tîrgul de porci din Köbánya.

— 19 April —

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 130—131 fil.; bătrîni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 136—137 fil.; Calitate sîrbească: grei, părechea peste 251 klg. 136—137 fil.; mijlocii părechea 250—260 chlgr. greutate 136—137 fil. Ușori până la 240 kgr. 131—132 fil.

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAȚIONAL. —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

— Am auzit detunătura puștei sale și Strother încă a tras, de mai bine de o jumătate de ceas, zise colonelul. Este dar' probabil, că ar împușca ceva, de oare-ce Strother este vînatul cel mai minunat, ce am cunoscut, și mai ales când e vorba de întins curse, sau de chierat curcanii cu țîrlitoarea. Vînatul nostru prin urmare trebuie să se întoarcă acum și nu e trebuință să-l întămpin.

În același moment, Tennessee Magoffin sosi cu toată iuteala calului, pe care-l opri de odată lângă cei trei convorbitori.

— Tată, zise dînsa cu o voce mișcată, pe când fața ei trăda o vie neliniște, tocmai văzu acum pe Strother, trecând riul cu calul lui Eugen de căpăstru, dar' nu văd pe vărul meu cu dînsa. Ceva a trebuit să i-se întămple, sunt sigură! Poate un accident. E totdeauna atât de imprudent Tată, tată, de s'o fi rănit sau i-s'a fi întămplat nenorocire!...

— Aide, fiica mea, ești o copilă, de te emoționezi astfel fără motiv, răspuse colonelul, care într'aceea se simțea cuprins de o mare neliniște. Cei doi vînatul au uris poate prea mult vînat pentru-ca să-l poată transporta și Eugen a rămas singur, acolo ca să-l păzească de vulturi. Nu speria dar' de mai înainte.

— Crezi dar', că nu i-s'a întămplat nimic tată? Întrebă Tennessee puțin mai liniștită. Mă duc să întămpin pe Strother și să-l întreb.

— Nu face asta, te rog! strigă bătrînul Carrol cu o voce înăbușită și o aprindere ciudată. Ar fi periculos pentru d-ta să te duci, cu un cîne nedeplin dresat, pe malul riului pietros și negur pentru picior. Merg eu singur.

Tonul, cu care vorbea bătrînul traseră purtarea lui ciudată făcură atîta impresiune asupra tinerei fete, încât dînsa rămase pe loc, fără de voce, pe când Wash Carrol plecă pe un pas repede, în prada unei emoțiuni, care n'ar fi mai putut-o ascunde, dacă, oarecum, n'ar fi luat-o la fugă. Căci în realitate s'ar fi dus să întămpine pe bătrînul intendent dacă n'ar fi ghicit, că acesta aducea o veste ră.

— Dar' ce s'a întămplat, vecine? strigă lui Strother, îndată ce fu destul de aproape pentru a fi auzit. Un accident tinărului? Ce este? Unde este?

— Dispărut! răspuse Strother, cu un băit, care semăna foarte mult cu un sughiț plîns. Dispărut! Răpit de acești câni din isle care se numesc Piel-Roșii. Sunt sigur, că sunt ei. Abia a trecut o jumătate de ceas, de când ne despărțisem, colo, în seciul cel mare. Înapoiam, urmînd fie-care câte o margine, în direcțiunea lagărului; am auzit detunarea armelor și un minut în urmă, cum nu mai auziam nimic, mă dusei la dînsul. Dar' nu-l găsi.

— Este cu puțință?

— Eată tot ce găsi lângă o mică baltă de sânge.

Și el arătă pușca încrustată cu ornamente de argint, de care tinărul se arăta atât de mîndru chiar astăzi.

— Du-mă într'acel loc, zise Wash cu o voce aspră. Blăstămați fie toți curcanii sălbatici pe lume! Aruncă-l pe aceștia colo, pe malul eu voi lua calul celui biet băiat. Cât despot noi amîndoi, vecine, trebuie să deslegăm această ghicitoare în mai puțin de un ceas! Armele d-tale sunt în regulă?

— Da, răspuse Strother scurt.

Singură înfățișarea unui bărbat atât de bătrînt cum era Wash Carrol schimbasse aproape cu totul cursul ideilor bătrînului intendent. Adîncă sa desperare se schimbă în mînie.

El aruncă la pămînt cei trei curcani sălbatici; vînatul se aruncă pe calul pur sânge care fusese a lui Eugen și amîndoi să îndreptau spre vad.

— Dar' ce va zice colonelul? Întrebă Strother, oprindu-se în momentul, când, era să ia calul în apa riului. N'ar fi trebuit să mergem până la blochaus pentru a-l da socoteală de ceea ce s'a întămplat?

(Va urma.)

Cea mai fină bere de butelie! Bricatul „Isvorul străvechi“

pilsenian

bereria civilă din Pilsen, renumită în întreaga (intemeiată în 1822) se tripe pasteurisată în provincie, prin ceea-ce dă o trănicie de 4—6 săptămâni. In Arad se trimite acasă.

Se trimite exclusiv la mine comanda

Szabo Kálmán

restauratler

„La mica pipă“

Arad, Salacz-utca 3. sz.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

și argint călcat cumpără p. prețul mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

FEJÉR ANTAL

factor de embleme, firme și zugrav
Arad, Strada Rákoczy Nr. 10.
pregătesc potrivit timpului modern

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferări pentru mobile și edificii, cupatoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparher) pentru bucătărit de Olanda elegante, specialități pentru economie de casă, dulapuri pentru gheață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, pene-ținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI“

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cupatoare.

Comanda de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

SERVICIU PROMPT ȘI ATENT.

Azi și în toate zilele

in

„CAFENEAUA FIUME“

seara musică.

DESCHIS PÂNĂ DIMINEAȚA.

IOSIF HEGEDÜS

Cronometrar, Ciasornicar și Giuvaergiu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria afa- bicanților Glashutten din Elveția. Exclusiv singur. Ciasornice cu precizie. 550

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de ama- netare cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Ujházi Ede

giuvaelier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrassy-tér.)

(gravări de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giu- vaere, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.

Comanda din provincie să execute prompt.

Asortiment de articoli de optică.

Reparări de oroloage.

464

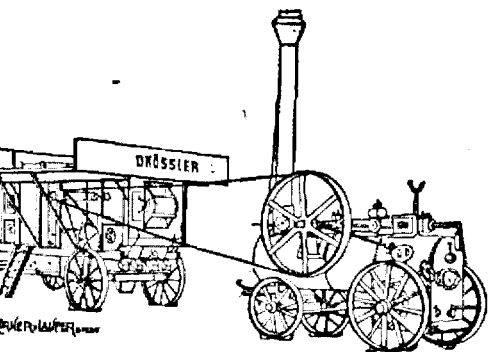
Prețuri culante.

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grăpă de vapor, ablațee cu vapor, imblăce de mână și (jargányos) motoare de el crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfa solidă, pe lângă condițiuni favorabile de plată. —

Se trimit cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

In Ungaria de sud.

Cea mai mare prăvălie

de haine gata pentru dame, copii și fetițe.

Recomandă magazinul bogat asortat:

Bluse de delen francez . . . t . . . fl. 2.50

Bluse de lână pentru seară teatru și ocașii . . . 2.75

Bluse de șeviot engleze în toate colorile . . . 3.75

Negligeuri, fasonul și stofele cele mai eleg. dela . . . 3.50

Rochițe de copil de stofă și de spălat . . . —.50

Șorțe de clot pentru copil și mașă . . . —.30

Rochiț de stradă și plimbare fason elegant

în toate colorile de stofă . . . 2.—

Albituri de dame și copii în asortiment mare.

Jupoane de clot dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Bluse de mătase și brasiere în mod. cele mai noi originale.

In vitrină zilnic expoziție de lucrurile de curând sosite.

Solicitând binevoitorul concurs al onoratului public.

Winternitz Jenő,

Piața Libertății 18. (Casa Reisinger.)

Distinsă cu mai multe medalii de aur și diplome.

Numărul telefonului 322.

Frumsețea femeiască se ajunge prin cea mai bună

crème

de față și de mână

Helén

Prețul 1 cor. 20 fl.

Flacon de probă 70 fl.

Dinți foarte albi

va avea,

cel ce numai câte-va

zile va fi folosit

crema dentală

Helén

Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra încărunțiri și căderii părului

Prețul 2 cor.

Prețul 2 cor.

Contra pantlicei, apoi amorteții și reumei

Prețul 2 cor.

Prețul 2 cor.

Cel mai bun medicament contra asudării picioarelor și subsuorilor, precum și contra mirosului rău cauzat de aceasta — Antisudorin

Medicină foarte eficace.

Se poate procura numai

în Apoteca lui NÉMET,

Temesvár, Gyárvaros, Fő-u. 44/A

Comanda prin poștă și telefon

se efectuează imediat.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta. Nu e leac secret.
vindecă și înviează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătăi de inimă, sgârșiri de inimă, astma, suzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, lodagră ischiasă, undul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circula-

ție neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Înșurirea acestui aparat este, că vindecă cu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afecțioase, pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurdrei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea veați atestate incuse din toate părțile lumii cari prețesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnice, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și iestinatatea estordinară a crucei mele electro-magnetice e recomandă cu înțepire,

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburî învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la cepit și la femei de consti-

tuție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și export re- pentu țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Condițiunea principală a

FRUMSEȚEI

este, ca față și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Gyöngy-Créma pudor 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS.

ARAD, Pécskai-ut.

287

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu dotațiuni modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelări în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitări la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a frimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsuneț acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.